

Отже, упровадження принципів STEM-освіти в навчальний простір Нової української школи сприяє створенню принципово нової моделі навчання з новими можливостями для вчителів і учнів. Використовуючи міждисциплінарний підхід, інтеграцію шкільних предметів, практичну спрямованість, дослідницько-проектну діяльність під час проведення занять, орієнтуючись у своїй діяльності на концепції НУШ і STEM, ми зможемо побудувати сучасне, економічно стабільне, з високим рівнем технологізації, розумне та щасливе суспільство.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Концепція «Нова українська школа». Інформаційний збірник МОН України. 2016. URL: <http://mon.gov.ua>. STEM-освіта. URL: <https://imzo.gov.ua/stem-osvita/>.

2. Кириленко С. Проблема підготовки вчителя у системі STEM-освіти: розвиток та формування його професійної компетентності. STEM-освіта: стан впровадження та перспективи розвитку: матеріали III Міжнародної науково-практичної конференції, 9–10 листопада 2017 р., м. Київ. Київ : ДНУ «Інститут модернізації змісту освіти», 2017. 160 с.

3. Накази МОН України. URL: <https://imzo.gov.ua/stem-osvita/normativno-pravove-zabezpechennya/nakazi-monukrayini/>.

Попович Лілія Федорівна
студентка I курсу магістратури, педагогічного факультету,
ПВНЗ «Міжнародний економіко-гуманітарний університет
імені академіка Степана Дем'янчука»

Науковий керівник:
Красовська Ольга Олександрівна,
д.п.н., професор кафедри теорії та методик початкової освіти
ПВНЗ «Міжнародний економіко-гуманітарний університет
імені академіка Степана Дем'янчука»

ХУДОЖНЬО-ПРОДУКТИВНА КОМПЕТЕНЦІЯ ЯК НАУКОВА ПЕДАГОГІЧНА ПРОБЛЕМА СУЧАСНОЇ ДОШКІЛЬНОЇ МИСТЕЦЬКОЇ ОСВІТИ

Мистецька освіта – це підсистема дошкільної освіти, що гармонійно поєднує навчання, виховання і розвиток дітей молодшого шкільного віку засобами мистецтва, вона покликана підготувати їх до активної участі в соціокультурному житті, до подальшої художньо-естетичної самоосвіти. Мистецька освіта, на думку Л. Масол, є посередником між суспільно значущими культурними цінностями й особистісними цінностями людини та забезпечує набуття ключових і предметних мистецьких компетентностей,

формування прагнення і здатності до художньо-творчої самореалізації і духовного самовдосконалення протягом життя [5, с.24].

Проблема актуальності мистецької освіти й розкриття складових її змісту, функцій у системі формування особистості вихованця розглядається в низці сучасних наукових досліджень. Питання педагогіки мистецтва, ролі мистецької освіти, єдності культури і освіти знайшли своє відображення в працях вітчизняних та зарубіжних науковців філософів, психологів, мистецтвознавців, педагогів різних різних історичних епох Е. Абдулліної, Аристотеля, П. Блонського, Л. Виготського, Д. Кабалевського, М. Кагана, В. Кузіна, Б. Ліхачова, Б. Неменського, Платона, В. Сухомлинського.

Наукові ідеї психології, педагогіки, мистецтвознавства та культурознавства щодо гуманізації й гуманітаризації освіти представляють С. Гончаренко, І. Зязюн, М. Кісіль, В. Кремень, В. Луговий, О. Сидоренко. Розкриття теоретичних і методичних засад методики викладання мистецьких дисциплін та естетичного виховання дітей репрезентують С. Коновець, Л. Масол, В. Орлов, О. Отич, Г. Падалка, О. Рудницька, О. Хижна, Г. Шевченко.

Мистецька освіта – основа системи художньо-естетичного виховання, стверджує Л. Масол – розглядається у двох значеннях: широкому (соціальному) як процес духовно-естетичного збагачення особистості дитини через залучення до цінностей мистецтва в соціокультурному просторі (естетична соціалізація); у вузькому (суто педагогічному) як забезпечення спеціально організованих педагогічних умов формування духовного світу особистості дитини засобами мистецтва в закладах освіти [5, с.12].

Мета мистецької освіти: у процесі сприймання творів вітчизняного і зарубіжного мистецтва і практичної художньої діяльності виховувати у дітей особистісно-ціннісне ставлення до мистецтва, розвивати загальні та спеціальні здібності, художньо-образне мислення, творчий потенціал особистості, забезпечити набуття дошкільнятами комплексу ключових і предметних компетентностей – здатності до художньо-творчої самореалізації і готовності до самовдосконалення.

Під час опанування мистецьких цінностей діти засвоюють певні знання і набувають різноманітних умінь, які є засобом художнього розвитку – тобто становлення особистості як суб'єкта художньої діяльності, що передбачає розвиненість сенсорної та емоційно-почуттєвої сфер, образно-асоціативного мислення, загальних і спеціальних здібностей і якостей.

Питання компетентнісного підходу розкривають у власних дослідженнях українські науковці В. Андрущенко, Л. Банашко, В. Захарченко, С. Калашнікова, В. Кремень, Б. Кришук, В. Луговий, С. Мартиненко, О. Севастьянова, А. Ставицький, Ю. Рашкевич, Ж. Таланова, С. Тафінцева.

Компетенція (від. лат. *competencia* – коло питань, з якими людина добре обізнана, володіє знаннями і досвідом) – це інтегрований результат опанування змістом загальної середньої освіти, який виражається в готовності учня використовувати засвоєні знання, уміння, навички, а також способи діяльності

у конкретних життєвих ситуаціях для розв'язання практичних і теоретичних задач [4, с.34].

Компетенція є інтегральним результатом взаємодії компонентів:

мотиваційного, що виражає глибоку зацікавленість у даному виді діяльності, наявність особистісних смислів розв'язувати конкретну задачу;

цільового, пов'язаного з умінням визначати особисті цілі, співвідносні з власними смислами; складанням особистих проєктів та планів; усвідомленим конструюванням конкретних дій, вчинків, які забезпечать досягнення бажаного результату діяльності;

орієнтаційного, що передбачає урахування зовнішніх умов діяльності (усвідомлення загальної основи діяльності; знання про коло реальних об'єктів; знання, уміння і навички, які стосуються цього кола) і внутрішніх (суб'єктний досвід, наявні знання, предметні і міжпредметні вміння, навички, способи діяльності, психологічні особливості тощо);

функціонального, що передбачає здатність використовувати знання, уміння, способи діяльності та інформаційну грамотність як базис для формування власних можливих варіантів дії, прийняття рішень, застосування нових форм взаємодії;

контрольного, що передбачає наявність чітких вимірювачів процесу і результатів діяльності, закріплення правильних способів діяльності, удосконалення дій відповідно до визначеної і прийнятої цілі;

оцінного, пов'язаного із здатністю до самоаналізу; адекватного самооцінювання своєї позиції, конкретного знання, необхідності чи непотрібності його для своєї діяльності, а також методу його здобування чи використання [5, с.35].

Ці компоненти в структурі загальної компетенції вихованця тісно взаємопов'язані. Тому кожний компонент може впливати на розвиток інших компонентів. Для нашого дослідження особливе значення має сформована художньо-продуктивна компетенція вихованця закладу дошкільної освіти. Визначаємо, *що предметна мистецька компетенція - це* здатність до використання специфічного мистецького тезаурусу, який відображає систему знань про цілісність художньої культури та видову специфіку мистецтва в початковому курсі початкової шкільної мистецької освіти; вміння розуміти, інтерпретувати, емоційно оцінювати твори мистецтва та естетичні явища на основі власних світоглядних уявлень та ціннісних орієнтацій; до збагачення художньо-естетичного досвіду через опанування творчими вміннями та навичками з метою мистецького самовдосконалення та саморозвитку особистості. Складниками художньо-продуктивної компетенції є: музична, образотворча, мистецько-синтетична [4, с.95].

Художньо-продуктивна компетенція школяра характеризується здатністю володіти системою знань про цілісність художньої культури та видову й жанрову специфіку мистецтва в обсязі, необхідному для здійснення професійної діяльності; володіти знаннями з мистецтва, змістом специфічного мистецького тезаурусу, художньо-образної мови різних видів мистецтва; знати творчість найвідоміших вітчизняних та зарубіжних діячів культури і

мистецтва; знати кращі зразки музичного, образотворчого, хореографічного, театрального, екранного світового та українського національного мистецтва; володіти знаннями з історії світового та вітчизняного мистецтва, українознавства, розуміти місце й роль українського національного мистецтва у просторі загальнолюдських цінностей.

Художньо-продуктивна компетенція школяра визначається вміннями розуміти, інтерпретувати, емоційно оцінювати твори мистецтва, естетичні явища на основі засвоєних знань, власних світоглядних уявлень та ціннісних орієнтацій; використовувати художньо-образні засоби різних видів мистецтва: образотворчого (лінію, форму, об'єм, простір, композицію, колір), музичного (мелодію, ритм, гармонію, темп, лад, тембр, регістр), хореографічного, театрального, екранного (міміку, жести, костюми, декорації, музичний супровід) з метою втілення художнього образу в різних видах і жанрах мистецтва; використовувати художні техніки, технології, матеріали, прийоми творення різних видів образотворчого мистецтва; імпровізування, хоровий, ансамблевий та сольний спів, пластичне інтонування, гру на елементарних музичних інструментах, рухи під музику, рольові ігри, етюди з метою набуття свободи вираження у власній творчій діяльності.

Художньо-продуктивна компетенція школяра свідчить про вміння висловлювати власне емоційно-естетичне ставлення до творів мистецтва на основі осмислення змісту художніх образів, аналізу, інтерпретації; використовувати художньо-образну мову різних видів мистецтва, специфічний мистецький тезаурус в усному мовленні з метою висловлювання власного емоційно-естетичного ставлення до творів мистецтва; володіння навичками ведення діалогу (дискусії) за змістом художнього твору, творчого самостійного мислення у професійно-педагогічній діяльності. Вона виявляється через здатність особистості дитини до збагачення особистісного художньо-естетичного досвіду через опанування мистецькими знаннями, творчими вміннями та навичками з метою духовного самовдосконалення та саморозвитку особистості; відчувати відповідальність за збереження, примноження культурної спадщини та виховання поваги до національного мистецтва.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

6. Державний стандарт початкової освіти: затв. постановою Кабінету Міністрів України від 21.02 2018 р. № 87 Урядовий кур'єр. 2018. № 38. 43 с.
7. Концепція нової української школи. [Електронний ресурс] Режим доступу: <https://drive.google.com/file/d/0BzKkv8gxSZUkMzZMbWtPYU9IWXM/view>/ 27.10.2016 р. 40 с.
8. Котляр В.П. Основи образотворчого мистецтва і методика художнього виховання дітей. Навчальний посібник. Київ: Кондор. 2005. 200 с.
9. Малиновская Л. П. Питання формування дизайнерського мислення. Москва. 1994. 138 с.
10. Масол Л.М. Методика навчання мистецтва у початковій школі. Харків, 2006. 256 с.

11.Матвієнко С.І. Художня праця та основи конструювання. Навчальний посібник. Ніжин. 2016. 200 с.

Попчук Наталія Сергіївна
*студентка 1-го курсу-магістратури, педагогічного факультету,
ПВНЗ" Міжнародний економіко-гуманітарний університет
імені академіка Степана Дем'янчука"*

Науковий керівник:
Хом'як Ольга Анатоліївна
*к. пед. наук, доцент кафедри теорії та методик початкової освіти
ПВНЗ "Міжнародний економіко - гуманітарний університет
імені академіка Степана Дем'янчука"*

ПРОБЛЕМНЕ НАВЧАННЯ І МОЖЛИВОСТІ ЙОГО РЕАЛІЗАЦІЇ В НОВІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ШКОЛІ

Проблемна активність учня, зокрема, учня початкових класів – це одна із центральних проблем педагогіки, оскільки сам процес людського пізнання носить активний, творчий характер, а здібності людські, в тому числі й пізнавальні, розвиваються лише в активній самостійній діяльності. В проблемному навчанні створюються найбільш сприятливі умови для формування таких якостей особистості, як пізнавальний інтерес, творча активність і самостійність.

Проблемне навчання – це метод навчання, в якому реальні складні проблеми використовуються як освітній інструмент. Це навчання, яке ґрунтується на вирішенні проблем за обмежений час і надає досвід, який сприяє активному процесу вивчення, допомагає систематизувати знання та природно інтегрує навчання в школі й реальне життя. До проблемного навчання входять такі напрями як дослідження випадків, рольові ігри та симуляції.

Слід зазначити, що застосування проблемного навчання в початковій школі спрямоване на формування пізнавальної самостійності учнів, розвиток їх логічного, раціонального, критичного і творчого мислення і пізнавальних здібностей. У цьому і полягає його головна відмінність від традиційного пояснювально-ілюстративного навчання.

Мета активізації учнів за допомогою проблемного навчання полягає в тому, щоб підняти рівень розумової діяльності учня, навчати його не окремим операціям у випадковому, стихійному порядку, а в системі розумових дій, яка характерна для вирішення нестереотипних завдань, що вимагають застосування творчої розумової діяльності. «Поступове оволодіння учнями системою творчих розумових дій призведе до зміни якості розумової діяльності учня, виробить особливий тип мислення, який зазвичай називають науковим, критичним, діалектичним» [3, с.211].

Підготовленість учня до проблемного навчання визначається насамперед